

ROZWOJ

dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Sroda, dnia 10 września 1919 roku.

Cena prenumeraty:

w Łodzi:

kwartalnie Mk. 14.40

miesięczn. 4.80

Za roznośnienie

9 fen. miesięcznie.

przez pocztę:

kwartalnie Mk. 19.50

miesięczn. 6.50

Kalendarzyk:

10.IX Imienia N. M. P.

11.IX Prota i Jacka.

12.IX Gwidona.

13.IX Eugenji.

Redakcja

w Łodzi

Al. Kościuszki 41.

TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie **Centralne biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej** — Zgoda № 1 w Warszawie.

NA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki za tekstem 65 fenigów, nekrologi 1 marka za wiersz petitowy. **Drobne ogłoszenia 10 fen.** za wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. **Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.** Można zamawiać „Rozwój” w **PABJANICACH** u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w **ZGIERZU** u p. Lacha, Kiosk.

Bezczelność „anglika”

Koło piątku bież. tygodnia przybywa do Warszawy „anglik” sir Szloma Samuely na czel. „komisji śledczej”, aby zbadać gwałty i pomy, których dopuszczają się polacy nad neutralną mniejszością narodową.

Dla informacji dodajemy, iż „sir Szloma” jest prezesem gmin żydowskich w Anglii, autorem licznych odczytów i prac opisujących ciężki losy „wybranego narodu” w Polsce. Wogóle jest on duszą kampanji antypolskiej w Anglii.

Przed wyjazdem z Anglii powiedział dziennikarzom angielskim, iż „on nalegać, będzie żeby paragraf 93 został u nas z całą bezwzględnością wprowadzony”.

Pozwolimy sobie ostrzedz nowego dobrodzieja ludzkości iż naród nasz chcąc ułatwić pracę szlachetnego anglika może istotnie zademonstrować pogrom przy wysiadaniu z pociągu sir Szlomy... na jego misji.

Państwowa Szkoła włókiennicza w Łodzi,

ul. Pańska 115.

1987 5

z wydziałami:

PRZĘDZALNICZYM, TRAKOWYM I FARBIARSKO-WYKOŃCZALNICZYM.

Zapisy kandydatów ze świadectwami z ukończenia 4 klas Szkoły Średniej lub z ukończenia 7 oddziałów Szkoły Powszechnej przyjmuje Kancelaria Szkoły, Pańska 115 (gdzie obecnie Sąd Okręgowy), pokój Nr. 28 codziennie (prócz niedziel i świąt) od godziny 10 rano do 1 popołudniu.

Dyrektor Szkoły A. Trojanowski.

Na naszych krosach.

Wybory w Wilnie.

(Od własnego korespondenta.)

Wilno, 9 września. Odbyły się tu wczoraj wybory do Rady Miejskiej. Na listę polską padło 31,655 głosów, na pozostałe 8 list 27,700. Zwycięstwo polaków zapewnione. W kółkach żydowskich konsternacja. Jest to najlepszy dowód polskości Wilna.

Nowy pogrom.

(Od własnego korespond.)

Minsk, 9 września. — Zandarmerja Wojsk polskich wykryła tu olbrzymią organizację komunistyczną utrzymywaną za pieniądze „Sow-

depji” rosyjskiej, mającej na celu wprowadzenie bezładu i dezorganizacji do armji polskiej. W jednej z tutejszych drukarni znaleziono 20,000 wezwań do żołnierzy. Aresztowano wiele osób, większość „neutralni”.

Obrona Orawy.

(Od naszego korespondenta.)

Kraków, 9 września. — Przejechał tędy w drodze do Paryża, ks. Machaj i profesor Semkowicz, delegaci Spiża i Orawy. Jadą oni bronić swojej ziemi, gdyż dzięki matactwom czeskim otrzymano tu nagłą wiadomość, iż sprawa Orawy stoi źle i nie ma należytej obrony.

Ze stolicy Polski.

Mianowanie.

(Od własnego korespond.)

Warszawa, 9 września. Dyrektorem Sekcji Informacyjnej w ministerjum spraw zagranicznych został p. Stróński, narodowiec.

Prace Sejmu.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 9 września. Pierwsze poważne sprawy, jakimi ma się zająć Sejm, są: 1) stosunki Rzeczypospolitej do Śląska, 2) skupienie

Rosjan w Warszawie, których ilość przekracza 60,000.

Bezpośrednia komunikacja.

Warszawa, 9 września. (PAT.) 20 listopada ma być zaprowadzony pociąg międzynarodowy Paryż—Praga—Warszawa via Strasburg ewentualnie z dodatkowym połączeniem Ostenda—Strasburg—Norymberga. Konwencja zostanie podpisana przez państwa zainteresowane dnia 6-go listopada.

Polityka czynu.

Polska stoi wobec całego splotu zagadnień pierwszorzędnej wagi, od umiejętnego a zarazem szybkiego rozwiązania, które cała zależna jest jej przyszłość. W fazie swego wyłaniania nie z dotychczasowej politycznej nicości musi ona wykazać odpowiednią siłę i dowiedzieć, że potrafi sama decydować o swym losie, i że stanowiąc

wi siłę realną, zorganizowaną i skonsolidowaną zarazem. Dotychczasowy chaos potraktowany stwarza warunki takie, iż rozprężność i energia państwowa sama musi torować sobie drogi przyszłego rozwoju i również sama może, przy odpowiedniej dozie energii i wiary w siebie, wykreślić, w ogólnych przynajmniej zarysach, granice swego terytorjum.

Traktat pokojowy ustanowił pewne normy i dał zasady, podług których może posuwać się akcja rozwoju dalszych wypadków. Jednak stało się to zupełnie widoczne, że twórcy oraz inspi-

ratorzy traktatu, wielkie mocarstwa ententy, nie są w stanie i nie chcą mleszać się czynnie, a tembardziej zbrojnie, we wszystkie zagadnienia, które życie wyłonić może na wschodzie Europy. Ludy tych państw, wyczerpane długoletnią, wymagającą niesłychanego napięcia pracy narodowej i wysiłku twórczego, wojną wszechświatową, przedewszystkiem i nadewszystko pragną pokoju.

To pokojowe, zresztą zupełnie zrozumiałe, usposobienie Zachodu powoduje, że rządy ententy wykonują tak widoczną niechęć dla wszelkiej sprawy, która mogłaby w dalszym rozwinięciu wytworzyć konieczność zbrojnej interwencji i postawić ich narody w obliczu nowych wojen. Niechęć ta wyraźnie zmanifestowała się w potraktowaniu zagadnienia powstania górnośląskiego, w stosunku do którego wyczuć się dał jakby żal do polaków, że zamieścili błogi spokój zażywających wywczasów odpoczynku, wyczerpanych narodów ententy, i w wyraźnym ociąganiu się z palącą dla nas akcją przez okupację tego terytorjum wojskami koalicji.

Idąc po drodze słabszego oporu, ententa najchętniej wysyła na miejsca zaognień politycznych liczne misje, które starają się raczej łagodzić, uspakajać, w dalszej zaś konsekwencji ułatwić uniknięcie radykalnego rozwiązania sprawy za pomocą szybkiej i stanowczej decyzji, czystokroć nieodzownej...

Tego rodzaju taktyka odwleka jedynie ostateczne wyniki, lecz ich nie rozwiązuje. Dla nas jednak, z punktu widzenia sprawy polskiej, szybkie załatwienie tych zagadnień staje się wprost koniecznością. Walka na Górnym Śląsku dlatego też wywołała tak żywe, gorące odczucia w społeczeństwie polskiem, uświadamiającem sobie doskonale pierwszorzędne znaczenie tej prastarej piastowskiej dzielnicy dla Polski.

Wobec jednak wyraźnej i dobitnie zaakcentowanej przez ententę chęci szybkiego ustalenia pokoju na wraźnym i gotującym się jeszcze wschodzie. Polska mądoskonałą sposobność uwi docznienia swej siły i zmanifestowania, że jest ona może jedynym właśnie tu na Wschodzie czynnikiem, który to dzieło pokoju będzie w stanie zrealizować.

Trudno przecież podejrzewać ententę o jakikolwiek sympatie niemieckie, sprzyjanie prusa-

rtwu. Jeśli nie reaguje ona dosyć stanowczo przeciw zakusom budzącej się hydry krzyżackiej, dzieje się to raczej z przyczyn wyżej podkreślonych.

Jeśli Polska energicznie i skutecznie akcję przeciwko gwałtom niemieckim wszczęła, odpowiadając na ustawiczne prowokacje bezmyślnie rozwyrzonego prusactwa, gdyby rząd polski potrafił na własną rękę przeprowadzić dzieło zrealizowania traktatu pokojowego w sprawie naszych granic zachodnich, tego rodzaju przybliżenie postanowień traktatu nie spotkałoby się zapewne z istotnym oporem ententy, gdyż zbliżałoby tylko chwilę owego wymarzonego ustanowienia pokoju.

Rzeczą więc pożądaną jest dla naszej przyszłości zaniechanie zbyt daleko idącej polityki bierności, która czynić z nas będzie jedynie lgraszkę w rękach dyplomatów europejskich. Wobec sukcesów oręża naszego na wschodnich granicach, gdzie osiągnęliśmy dostatecznie ubezpieczającą nas strategicznie granicę, należałoby obecnie zwrócić oczy w stronę zachodnią, gdzie oczekuje naszą politykę szereg spraw pierwszo-

rzędnej wagi, spraw niecierpiących zwłoki, domagających się jaknajszybszego rozwiązania. Do tych spraw przedewszystkiem należy kwestja G. Śląska.

Na efektywną w tym względzie pomoc ententy nie możemy liczyć. Polska musi tu, zarówno jak w innych sprawach, sama troszczyć się o wykonanie tego, co zostało przez areopag światowy postanowione. Wobec tego, iż ratyfikacja traktatu, według wszelkiego prawdopodobieństwa, w państwach ententy nie prędko nastąpi, które z wyjątkiem Anglii jeszcze nie zatwierdziły wyników konferencji światowej, Bóg wie, jak długo jeszcze Niemcy panoszyć się będą mogli na ziemiach naszych.

Ponieważ Polska jednak nie może paść ofiarą dyplomatycznej gry parlamentów Ameryki, Włoch i Japonii, z różnych względów ociągających się z ratyfikacją traktatu, rząd polski przez energiczną postawę powinien przyspieszyć dzieło przyłączenia do Polski tych ziem, które zbyt długo już leżą pod jarzmem pruskim. L

Nowa kolejka do Łodzi.

c) Sejmik powiatu rawskiego w maju r. b. zaprojektował przedłużenie do Łodzi kolejki, istniejącej na przestrzeni Biała—Zdziary—Rawa—Rogów st. żelaznej warszawsko-wiedeńskiej. Po zakomunikowaniu uchwały tej sejmikom powiatu brzezińskiego i łódzkiego oraz radzie miasta Łodzi, wyłoniono specjalną komisję, która po rozpatrzeniu całego projektu referowanego przez inż. Jacobsona, przysłała do wniosku, iż zor ten ze względu na aprowizację miasta Łodzi z jednej strony i wywóz produktów spożywczych z powiatów rawskiego, brzezińskiego i części łódzkiego — z drugiej strony, niezmiernie zyska na przedłużeniu tej linii do Łodzi.

Dotychczasowa kolejka, dochodząca do Rogowa daje możność przewozić z ziem rawskiej tylko takie produkty, które znoszą dobrze przeładunek. Przewóz zaś artykułów,

ulegających szybkiemu psuciu się jak: mięso, nabiał, owoce, warzywa itp. — jest prawie niemożliwy. W tym celu sejmik powiatów rawskiego, brzezińskiego i łódzkiego i rada miasta Łodzi uchwały podjąć starania w celu uzyskania 3,000,000 mk. pożyczki z funduszków robót publicznych w celu przedłużenia kolejki od Rogowa do Łodzi na przestrzeni 30 km.

W zeszłym tygodniu na zebraniu delegatów sejmików powiatów rawskiego, brzezińskiego i łódzkiego i miasta Łodzi wysłuchano szczegółowego referatu inż. Jacobsona i następnie uchwalono wyznaczyć 30,000 mk. na studia wstępne, przyczem inż. Szenfeld imieniem Łodzi zaoferował pomieszczenie na biuro dla studjów i podjąć natychmiastowe starania w ministerjum w celu jaknajszybszego zrealizowania budowy przedłużenia kolejki.

Napreżenie w mieście.

Rząd polski pragnąc przyjąć z pomocą ludności robotniczej m. Łodzi zainicjował wielkie roboty ziemne przy budowie kolei Łódź-Kutno. Na robotach tych znalazło zajęcie około 12,000 ludzi, przy wypłacie miesięcznej przekraczającej sumę 6,400,000 mk. Roboty były prowadzone pod naczelnym kierownictwem delegata ministerjum robót publicznych dr. Wierzbickiego. Sypanie nasypów i kopanie przekopów zaczęto wczesną wiosną i trwały one dotychczas.

Obecnie skutkiem pustek w kasie min. Bieliński zmniejszył kredyty na te cele, co pociągnęło w następstwie zmniejszenie liczby robotników do 3,000. Skutkiem tych zarządzeń ogromna masa robotników, bo około 9,000, znalazła się

bez pracy i wyległa na ulice miasta tworząc wszędzie grupki a nawet większe zbiegowiska (na Bałutach), gdzie przygodni mówcy oraz agitatorzy skrajnych partji podjudzali robotników do ostrych wystąpień; robotnicy jednakże zachowują się spokojnie. Mimo to na ulicach, zwłaszcza w dzielnicach robotniczych, znać wielkie napreżenie.

Na ulicach pojawiły się gęste patrole policyjne, piesze i konne, atoli do wieczora nigdzie poważnie spokoju nie zakłócono.

Położenie pogarsza jeszcze to, że kierownictwo budowy kolei Łódź-Kutno nie zrobiło wypłaty w ubiegłą sobotę skutkiem nie otrzymania pieniędzy.

KRONIKA.

— Główny Komitet Pomocy dla Śląska

prosi aby wszelkie instytucje, które zebrały już fundusze na rzecz Powstańców śląskich, zechciały je bezzwłocznie odesłać i w dalszym ciągu odsyłać do Polskiej Kasy Pożyczkowej w Sosnowcu.

— Dalsza pomoc Polaków amerykańskich dla dzieci.

c) Centralny zarząd Rady Głównej Opiekuńczej zwrócił się z okólnikiem do podległych mu instytucji prowincjonalnych, zawiadamiając, iż Związek Siostrót polskich w Ameryce odniósł się do Rady Opiekuńczej z propozycją niesienia pomocy wygłodzonej dźlatwie polskiej i dla tego prosi o dostarczenie w krótkim czasie 1) wykazów sierot po ofiarach wojny z podaniem nazwisk, miejsc urodzenia i wieku, oraz miejsce zamieszkania sierot, 2) fotografii sierot, głównie tych, które znajdują się w największej nędzy i opuszczeniu, z zaznaczeniem imienia, nazwiska, wieku i miejsca pochodzenia sieroty.

Jaknajprędze zgłoszenia są konieczne. Na Łódź przyjmuje zgłoszenia Rada Opiekuńcza Miejsowa w domu Siemensia Piotrkowska 96 pierwsze piętro.

— Wypłata zapomóg dla bezrobotnych.

c) W dzielnicach komitetu pomocy dla bezrobotnych rozpoczęto na nowo wypłatę zapomóg bezrobotnej ludności miasta.

Przestrzega się jednocześnie, iż osoby, któreby w terminie nie zgłosiły się po swe zapomogi, tracą prawo nietylko do zapomogi bieżącej, lecz także do dalszych zapomóg.

— Piękny czyn.

Dn. 25 z. m. zarekwirowała straż kolejowa na dworcu Łódź-Fabryczna od Abrahama Maca tintera 124 kg. cukru i 518 kg. ryżu.

Po porozumieniu się z ref. aprowizacji, wymienione artykuły miały być przeznaczon na użytek funkcjonariuszów straży kolejowej pracowników ekspedycji dworca Fabr.-Łódzkiej.

Pragnąc przyjąć z pomocą braciom na Śląsku, uciskanym przez Prusaków, funkcjonariusze

II Oddziału Wojsk. Straży kol. i ekspedycji przekazują wyżej wymienione artykuły ko-

— Pozdrowienia z frontu.

Dla pięknych łodzianek, krewnych i znajomych zasyłają łodzianie z Wilna 28 p. Leg. komp., pozdrowienia:

Kapr.: Ant. Lesiak, H. Sliwiński, J. Krawczyk, T. Hachuła, A. Muras, M. Pfeiffer, M. Wodecki, F. Mrowiński. Sierz.: Pluchowski L. żołn.: J. Jabłoński, J. Lindner, B. Ciurapa. Szer.: R. Marszał, Sz. Gwarasiak.

— Z teatru.

W sobotę Teatr Polski rozpoczął cykl wieczorów, poświęconych rozwojowi twórczości polskiej dramatycznej. Wieczór pierwszy zainaugurował F. Zabłocki swą doskonałą komedią „Fircyk w zalotach”. Teatr Polski wystawia komedię nader stylowo i starannie, artyści tworzą zespół koncertowy; komedia, mimo późnego wieku (koniec XVIII stulecia) nie na swój urok i świeżość nie straciła.

— Odczyt Cezarego Jellenty.

Dnia 16 września o godz. 8 min. 30 wieczorem w Sali Koncertowej znany literat i eseista p. Cezary Jellenta wygłosi konferencję literacką na temat: „Poci grzechu i zbrodni” (Baudelaire, Ewers, Maupassant, Edgas Poe, i inni).

Bilety do nabycia w czytelniku „Nowy” Alfreda Siraucha.

— Żargon się panoszy...

Na ul. Łódzkiej (dawniej Żydowska) w Żyrardowie na szyldach kooperatywy żydowskiej odnotowano napisy żargonowe umieszczone są u góry nad tekstem polskim, podanym celowo małymi, ledwo widocznymi literami.

Dziwimy się, że władze zgierskie tolerują tego rodzaju lekceważenie jęz. polskiego obowiązującym przepisom.

Teatr i sztuka

— Teatr Polski.

Dziś Teatr Polski daje „Króla” Callimacha w roli tytułowej, w p. Fr. Bychłowskim w roli tytułowej. Jutro w czwartek „Fircyk w zalotach” swą komedią Zabłockiego iskrząca się blaskiem wesołości rokoka z pp. Zbikowską, Mayenem, Rdzanowicz-Cybińskim, Puchalskim i Tartakowiczem w głównych rolach.

W próbach 3 akt. sztuka J. Borawskiego pt. „Sacy”, osnuta na tle doby wojny światowej na Podkarpaciu podczas wkroczenia wojsk niemieckich w 1918 r.

Zjazd stronnictwa chrześcijańskiego w Krakowie.

Dnia 7 września rozpoczęły się w Krakowie dwudniowe obrady zjazdu delegatów chrześcijańsko-narodowego stronnictwa robotniczego przy współudziale przedstawicieli stronnictwa chrześcijańsko-demokratycznego byłego zabrojskiego.

Przybyło delegatów przeszło 200, z województwa, Cieszyna, Lublina, Poznania, Wilna, Łodzi i dr. Po nabożeństwie, odprawionym przez ks. Olszańskiego rozpoczęły się obrady w sali Rady miejskiej. Posiedzenie otworzył prezydent daktor Holeksa, poczem do prezydium powołano Herta z Poznania, Gdya z Warszawy, Holca z Krakowa i ks. Olszańskiego z Wilna.

Zjazd uchwałił wystać depeşe holdowca do Papieża, Paderewskiego, do Ministra Spraw Wewnętrznych i do Naczelnika państwa depeşe powitalną dla wyrażenia wdzięczności armii polskiej, szej na straży kresów, nadto uchwalono wysłać do Naczelnika państwa depeşe powitalną.

Następnie przyjęto rezolucję w sprawie przyłączenia Górnego Śląska Cieszyńskiego, kresów wschodnich i kresów litewskich do Polski, w której rezolucję, żądającą uwolnienia z niewoli żołnierzy polskich, uwięzionych w głąb Rosji. Drugim dniem obrad przyjęto rezolucję, w której chrześcijańsko-narodowe stronnictwo robotnicze i stronnictwo chrześcijańsko-demokratyczne łączą się razem na podstawie programu chrześcijańsko-narodowego stronnictwa robotniczego, przyjmując nazwę „Polskiego stronnictwa chrześcijańskiej demokracji”.

Sprawa Górnego Śląska.

Misja koalicji na Śląsku.

Bytom, 9 września (PAT.) Wczoraj wieczorem wrócił tu gen. Dupont z Krakowa. Dziś przyficerów sztabu 6 korpusu armii niem., aby mieć wyjaśnienia w sprawie sił wojskowych zebnych do obsadzenia G. Śląska.

Podróż.

Kraków, 9 września (PAT.) Szef misji izyosusznicznej na Górnym Śląsku, gen. Dubawit w niedzielę przez kilka godzin rakowie poczem wyjechał z powrotem na y Śląsk.

Wzłatalność komisji ententy.

Nauen, 9 września (PAT.) Wojskowa ko- i koalicyjna udała się w niedzielę przed po- iem na granicę polsko niemiecką. Generał

Dupont udał się następnie do Krakowa, skąd wrócił do Katowic. Gen Dupont, Penciwenga i Hor opuszczają prawdopodobnie Śląsk w ponie- dziatek.

Nowi sprzymierzeńcy Niemców.

(Od własnego korespondenta).

Warszawa, 9 września. Czesi zawarli umo- wę z Niemcami, mocą której wszystkich po- wstańców, przechodzących na terytorjum czeskie, czesi rozbijają i wydają napowrót władzom niemieckim; występują tu więc nawet nie jako państwo neutralne, a poprostu jako sprzymierz- one z Niemcami. Warto by koalicji zwrócić uwagę na tych nowych sojuszników państw cen- tralnych.

Niemieckie sumienie, niemiecka etyka.

Jeśli kto jeszcze miał wątpliwości, jakie niki faktycznie parły do wybuchu powstania Śląsku, kto z całą premedytacją starał się gnić tak dalece stosunki na Śląsku, aby paczona i do ostateczności doprowadzona ość polska chwyciła za broń — temu nastę- cy dokument urzędowy, wydobyty na świa- dzienne przez „Leipziger Volksztg.“ da wy- pującą i jasną odpowiedź. Oto jego brzmie-

Sztab 117 dywizji piechoty
I. N. 1489/19.

Tajne. Gliwice, 24 kwietnia 19.

Do Jeneralnej Komendy 6 korpusu armii
w Wrocławiu.

Polacy zachowują się spokojnie. Atoli są aki, że wkrótce także coś rozpoczną. Oni dzieło prowadzą ostrożnie i tajemnie, tak wkroczenie z naszej strony jest utrudnionym (ist gut möglich). Chodzi więc o to, ażeby laków tak dalece doprowadzić, ażeby z swej ny przedwcześnie urządzili powstanie (Erhe- ig) — a nasze terażniejsze zarządzenia wy- czą zupełnie, by ruch opanować. Z naszej ny niczego się nie omieszka, ażeby tak da- : doprowadzić.

4 tajny dokument pruski. Ministerjum obro- krajowej (Noske) donosi listem z dnia 29 rwca r. b do generalnej komendy 6 korpusu iji we Wrocławiu:

Wszystkie sprawozdania zgadzają się z sobą w tym punkcie, że przewaga liczebna polaków na Górnym Śląsku będzie znaczna. Uwzględnić jeszcze należy, że wojska okupacyjne niezależnie od tego czy będą to hallerczycy czy też ame- rykanie lub anglicy będą polakom pod każdym względem pomagały. Chociaż rząd niemiecki oficjalnie jest zobowiązany nie czynić niczego, coby mogło wpłynąć na wynik głosowania na Górnym Śląsku, to jednak wszystkie miarodajne władze są zgodne w tym punkcie, że należy wszystko uczynić, by niemiecką mniejszość do- prowadzić do zwycięstwa. Minister wojny udzie- lił już właściwych wskazówek. Brzeg jako mia- sto leżące na pograniczu plebiscytowym będzie centrum dla naszej agitacji i propagandy. Kie- rownik propagandy i kilku pełnomocników rządu będą mieli tam swą siedzibę w pobliżu terenu operacyjnego. Panowie ci będą podróżo- wali pod przybranymi nazwiskami i należy udzielić im wszelkiej pomocy. Na ważność spra- wy zwraca się uwagę.

Pomoc rządu w każdym kierunku jest nie- unikniona.

Wszystkich polaków przyaresztowanych i znajdujących się w śledztwie lub skazanych na- leży wysłać do zakładów karnych na Dolny i Sredni Śląsk, ponieważ zachodzi obawa, że skoro uwolnią ich wojska okupacyjne, będą prowadzili propagandę szkodliwą dla Niemiec. Generalna komenda powinna zastosować się do wskazówek, których udzielił jej pan Stiller. Od czasu do czasu żądamy raportów. Z. R. von Hilse adjutant.

Dokument powyższy wykryli powstańcy.

Sąsiedzi z nad Wełtawy.

Praga, 9 września (PAT) Władze wojskowe stawily do więzienia garnizonowego na Hrad- nie księcia Lobkowica Hajeka, rotmistrza zkę. Osoby cywilne wmieszane do afery mo- chistycznej, oddano sądowi karnemu. Poza ialem w spisku monarchistycznym udowo- ono aresztowanym spisek przeciw republice. zoraż uwieziono hr. Montenovo, który mie- ał w Czechach pod fałszywym nazwiskiem i Erwina Nosticza, za aranżowanie piątkowej onstracji.

Ciągle zwlekanie.

Paryż, 8 września (PAT.) „Temps“ zamiesz- a artykuł wstępny w sprawie konfliktów Ks. leszyńskiego, w którym przypisuje tej sprawie elkie znaczenie i zapytuje czy byłoby dobrze tej chwili przeprowadzać rozstrzygnięcie tej estji. W Europie środkowej odrazu wyłoniły i 2 wielkie kwestje terytorjalne i przemysłowe ok siebie, mianowicie sprawa Śląska Cieszyń- ego i Śląska Górnego. Jakże można regulo-

wać jedną niezależnie od drugiej i dlaczego nie możnaby wyczekać aż do czasu przeprowadzenia plebiscytu na Górnym Śląsku, a następnie przy- stąpić do podziału Śląska Cieszyńskiego.

Matactwa czeskie.

Berno, 9 września (PAT.) Korespondent pa- ryski „Lidowych Nowin“ donosi: Acja d-ra Kramarza i dr. Benesa w kwestji Cieszyńskiej wpłynęła na stanowisko amerykańców w ten sposób, że wśród delegatów amerykańskich o- bjawia się w tej sprawie pewna różnica zdań. Rozstrzygnięcie w sprawie Śląska nie należy się spodziewać przed czwartkiem. Sprawa bądź co bądź stanęła na ostrzu miecza. Czesi nie mają powodu do tracenia nadziei. Nie jest wykluczone, że konferencja pokojowa odrzuci ostatecznie rozwiązanie sprawy Cieszyńskiej.

Zawikłania pokojowe.

„Temps“ donosi, że obecnie Rumunia, Czechosłowacja i Jugosławia grożą, że nie pod- piszą traktatu pokojowego z Austrią, jeżeli nie stanie się zadość ich żądanjom. Wedle tych sa-

mych informacji delegacja rumuńska otrzymała polecenie podpisania traktatu pokojowego tylko z zastrzeżeniem, że będzie zapewniona zmiana art. 61 traktatu z niemcami. Najwyższa rada odrzuciła to stanowisko i odpowiedziała Ru- munji, że może ona albo traktat podpisać w ta- kiej formie, jaka jest obecnie, albo go wcale nie podpisywać, zastrzeżenia są niedopuszczalne. Podobne stanowisko zajęła najwyższa rada w sprawie Chin. Co się tyczy Czechosłowacji, jak podaje „Temps“, to jest ona oburzona uchwałą komisji dla spraw Śląska Cieszyńskiego, wydanej na korzyść Polski oraz uchwałą komisji w sprawie Spisza i Orawy, rzekomo także ko- rzystnej dla Polski. „Temps“ informuje, że rząd praski ma zamiar na znak protestu przeciw tym uchwałom nie podpisywać traktatu z Austrią. Dzienniki francuskie występują przeciw temu i wykazują, że niema sensu występować przeciw traktatowi z Austrią, gdy nie reguluje on ani kwestji Cieszyńskiej, ani Spisza i Orawy.

Czesi oszukują opinię publiczną we Francji.

Wiedeń, 9 września (PAT.) Dr. Kramarz w „Journal de Debats“ zamieścił artykuł, w któ- rym polemizuje z dr. Libermanem w sprawie Cieszyńskiej. Kramarz stara się ponownie udo- wodnić, jakoby polacy za rządów austriackich byli na Śląsku popierani przez Austrię przeciw Czechom. Do poprawy losu robotników pol- skich na Śląsku Cieszyńskim, powiada Kramarz, przyczyni się raczej zakaz używania alkoholu, aniżeli odłączenie tego obszaru od Czech. Kra- marz ostrzega polaków, ażeby sprawy cieszyń- skiej nie pojowali jako sprawy osobistej, lub partyjnej i wyraża obawę, że kwestja ta będzie najtrudniejszym zagadnieniem Europy.

Paryż, 9 września (PAT.) Poseł Liberman ogłosił w „Journal de Debats“ wywody Krama- rza, w których stwierdza, że Kramarz pofalzo- wał daty statystyczne Śląska.

Sprawy polityczne w Czechach.

Praga, 9 września (PAT.) W piątek zgro- madzili się wszyscy przywódcy klubów i po- szczególnych ugrupowań politycznych pod prze- wodnictwem prezydenta ministrów. W obradach uczestniczyli również wszyscy ministrowie. Usta- lono, że zgromadzenie narodowe ma być zwo- łane na dzień 10 września.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 9 września (PAT.) Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich.

Front litewsko-białoruski: Ponowne ataki bolszewików na odcinku Dźwińskiego i w rejonie jeziora Dołgoje zostały z wielkimi dla nieprzy- jaciela stratami odparte. Na reszcie frontu bez zmiany.

Front wołyński: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego

Haller, pułk.

„Lästige Ausländer“.

Poznań, Pod tytułem „Pozostańcie w kraju“ pojawiły się w piśmie „Nachrichtenblatt des Deutschen Volksrates“ następujące odezwy:

Według wiarogodnych wiadomości, które otrzymaliśmy z Niemiec, opuszczającym swoją dawną ziemię rodzinną w Poznańskim niemcom jest nader trudno znaleźć w Niemczech miesz- kanie i pracę.

Dlatego przestrzegamy naszych ziomków z Poznania jak najusilniej przed opuszczeniem na łeb na szyję tutejszych mieszkań, zawodów i utrzymania. Jesteśmy jednak przekonani, że przy- ustaleniu się stosunków w Polsce i my będzie- my tu żyć mogli. Jako gwarancję tego mamy nietylko traktat pokojowy, lecz także oświadcze- nie rządu polskiego, a przede wszystkim zape- wnienie Naczelnej Rady ludowej, o której lojal- ności i szczerości jesteśmy przekonani.

Pruskie matactwa.

Berlin, 9 września (PAT.) Minister obrony krajowej zarządził, że po całkowitym przepro- wadzeniu warunków pokojowych Prusy wschod- nie otrzymają większy garnizon, większy niż inne części Prus, aby w ten sposób zabezpieczyć wojskowo prowincję oddzieloną od państwa niemieckiego.

Na ziemiach b. Austrii.

Szczegóły traktatu z Austrią.

W ostatnim projekcie traktatu pokojowego z Austrią wprowadzono następujące ważniejsze zmiany: 1) że obywatelom państw powstałych w całości lub w części z rozbioru Austrii nie służy prawo domagania się czegokolwiek z tytułu bożyczek wojennych, które są ich własnością; 2) artykuł 267 zatrzymuje postępowanie przeciwko własności obywateli austriackich, nie może podlegać sekwestrowi lub likwidacji, że wszelkie tego rodzaju kroki mają być cofnięte; 3) artykuł 266 nakłada na Austrię obowiązek zwrotu wszelkich sum należących do obywateli dawnej Austrii wedle kursu koron, oznaczonego przez komisję odszkodowań; 4) artykuł 224, nakłada na Polskę i Czechosłowację obowiązek importu węgla do Austrii i zobowiązanie przez 15 lat nie nakładać na importowany węgiel do Austrii ceł. — Następnie ten artykuł przewiduje zawarcie specjalnego układu między Polską, Czechosłowacją a Austrią co do wzajemnej dostawy węgla i surowców. Dopóki taki układ nie zostanie zawarty, ale w każdym razie nie dłużej niż przez 3 lata państwa Czechosłowacja i Polska nie mogą nakładać żadnych ceł lub ograniczeń na wywóz takiej ilości węgla kamiennego i brunatnego, którą oznaczy komisja odszkodowań w razie braku porozumienia między interesowanymi.

Aby podpisać wyrok.

Wiedeń, 9 września. (PAT.) Kanclerz Renner wyjechał w niedzielę wieczorem do Saint Germain.

Ironja losów.

Wiedeń, 9-go września. (PAT.) „Vorwärts“ stwierdza, że dotąd 400,000 robotników wyjechało do północnej Francji celem podjęcia pracy nad odbudową tego kraju.

Po uwięzieniu „węgierskich“ bolszewików.

Rzym, 9 września. (PAT.) Przedstawiciel Rumunii oświadczył, że Rumunia pragnie zawrzeć osobny traktat z Węgrami.

Krótkotrwałe rządy.

Budapeszt, 9 września (PAT.) Minister handlu Heinrich, któremu powierzono misję utworzenia nowego rządu, zakomunikował, że nie będzie mógł podjąć się tego, gdyż opinia publiczna poczęła ciężać coraz bardziej w stronę ministerjum z Frydrychem na czele. Wobec tego uważa tworzenie nowego gabinetu za rzecz wykluczoną.

Z rosyjskiego kotła.

Walki

Paryż, 9 września. (PAT.) Ukraińskie wojska Petlury prowadzą obecnie ciężkie i zacięte walki z bolszewikami w odległości 50 km. od Kijowa.

Rokowania z bandytami.

Petersburg, 9 września (PAT.) Zinowjew zakomunikował na wielkim mityngu w Smolnem, że rząd estoński wyraził chęć wszczęcia rokowań pokojowych z Rosją sowiecką.

Przeciw bolszewikom.

Wiedeń, 9 września. (PAT.) Rząd Kołczaka wrócił się urzędowo do Japonii z prośbą o po-

moc przeciw bolszewikom, odstępując za to Japonii północny Sachalin i obszar Usuryjski.

Osaczenie bandytów.

Wiedeń, 9 września (PAT.) Najwyższa rada koalicyjna zabroniła ponownie wysyłki amunicji do Rosji sowieckiej i poczyniła zarządzenia, by przeskodzić Niemcom w przerzucaniu broni i materiałów wojennych do Rosji.

Likwidacja wojny.

Lyon, 9 września (PAT.) 8 okrętów niemieckich wyrusza we wrześniu do Syberii, dokąd przywieżą jeńców rosyjskich. W powrotnej drodze okręty te zabiorą jeńców niemieckich. Przyjazd do Niemiec nastąpi w lutym 1920 r.

Zamach.

Carograd, 9 września (PAT). (Prusy Zachodnie) Radjo pozn. — Do generała Lettow-Vorbecka dano wczoraj w teatrze strzał rewolwerowy, który chybił. Sprawca został aresztowany i po sprawdzeniu osobistości wypuszczony na wolność.

Po raz piąty.

Berlin, 9 sierpnia (PAT.) Rząd niemiecki powziął ponownie uchwałę ewakuacji wojsk niemieckich z Kurlandji. Sztab niemiecki w Kurlandji uda się w najbliższych dniach na Litwę.

Dalszy rozbiór Niemiec.

Haga, 8 września. (PAT.) Marszałek Foch postanowił by część Nadrenji, którą mają na stałe obsadzić amerykańskie, została powiększona o miejscowości, zarządzane obecnie przez władze amerykańskie.

Dyskusja nad traktatem.

Waszyngton, 9 września (PAT.) Traktat pokojowy będzie przekazany senatowi 10 września, a dyskusja nad nim rozpocznie się w najbliższy poniedziałek.

Wyjaśnienie Wilsona.

Waszyngton, 9 września (PAT.) Prezydent Wilson rozpoczął swą kampanję za ratyfikacją traktatu pokojowego. Na pierwszym masowym mityngu oświadczył Wilson, że traktat pokojowy miał na celu tylko ukaranie Niemiec, a nie wykluczenie któregośkolwiek państwa z ligi narodów, jaka się tworzy. Liga ta zostanie utworzona w tym celu, by raz na zawsze zakończyć

wojny i zerwać łańcuch ucisku i uciemnienia małych narodów.

Pomoc intelektualna Ameryki.

Lyon, 9 września (PAT.) Ameryk. komisja zdecydowała znaczną donację na odbudowę intelektualną Belgji. Do rozporządzenia rządu oddane będą 20 milionów na cele wyższych studiów dla niezamożnych studentów.

Zakaz emigracji.

Waszyngton, 9 września. (PAT.) Za przykładem Stanów Zjednoczonych obecnie Brazylja, Argentyna, Uruguay i Paragwaj rozważają projekt zabronienia przyjazdu obcym na czas przynajmniej jednego roku po ratyfikacji traktatu pokojowego. Nie ulega wątpliwości, że projekt stanie się niebawem prawem.

Ceny w Ameryce.

Waszyngton, 9 września. Od 1913 r. koszt żywności podskoczył o 8 procent, jak to dziś ujawniły statystyczne zapiski biura pracy. W czasie tego okresu następujące artykuły podniosły się o sto lub nawet więcej procent: Cukier; 100 procent, kołety wieprzowe i szynka 103 proc., słonina 107 proc., ziemniaki 111 proc., mąka z kukurydzy 125 proc., mąka 127 pr. i szmalcec 154.

Patryjotyzm socjaliści.

Paryż, 9-go września. (PAT.) Zjazd partji socjalistycznych w Norymberdze uchwalił nie przystępować do trzeciej międzynarodówki.

Po co tak dużo

Sztokholm, 9 września. (PAT.) Z Helsingforsu donoszą, że Finlandja postanowiła obsadzić postami wszystkie stołeczne miasta europejskie.

Ulepszenie komunikacji

Londyn, 9 września. (PAT.) Rząd angielski pertraktuje z władzami holenderskimi w sprawie otwarcia komunikacji między Anglią a Holandją na linii Vlissingen—Volkeston. O ile pertraktacje te dadzą wynik korzystny ruch okrętowy rozpocznie się w najbliższych dniach. Okręty odpływać będą 6 razy tygodniowo. Otwarcie tego ruchu ma wielkie znaczenie dla Niemiec i Polski. (Wobec ustalenia komunikacji kolejowej z Ostendą).

Epidemia gorączki nerwowej w Szwecji.

W Szwecji wybuchła epidemia gorączki nerwowej, która wedle doniesienia „Socialdemokraten“ przybiera wielkie rozmiary i w wielu wypadkach kończy się śmiercią...

Kronika ekonomiczna.

Gdzie się podziało złoto?

Podług informacji prasy paryskiej, na 15 lipca r. było złota w bankach centralnych oraz banknotów w obiegu (we frankach).

	Złoto w kasach	Banknoty w obiegu
Stany Zjedn.	4 528 000 000	12 496 000
Francja	5 556 000 000	34 977 000
Anglja	2 218 000 000	1 972 000
Japonja	3 523 000 000	4 357 000
Włochy	809 000 000	9 308 000
Rosja	?	450 332 000
Niemcy	1 393 000 000	37 272 000
Hiszpanja	2 290 000 000	3 534 000
Holandja	1 303 000 000	2 122 000
Szwajcaria	468 000 000	884 000

Liczba, dotycząca Rosji, nie jest pewna, kolwiek zdaje się ulegać wątpliwości, że surowiczonych banknotów istotnie przewyższa 450 miliardów rubli.

Przypomnieć należy, że z początku wojny rosyjski Bank państwa miał około 9 miliardów złota (po przeliczeniu na walutę franków). Obecnie największy zasób złota w kasach banku centralnego posiada Francja, za którą idą Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, następnie Hiszpanja, później Anglja.

Jeżeli jednak zwrócimy uwagę na stosunek złota do wypuszczonych banknotów w całym kraju, okaże się, że na pierwszym miejscu znajduje się Anglja, która ma więcej złota w centralnej instytucji emisyjnej, aniżeli banknotów w obiegu. Dalej idzie Japonja, z pokryciem złotem w wysokości 81 proc., następnie — Hiszpanja. Niemcy i Rosja stać będą, oczywiście, na ostatnich miejscach.

Wskutek wojny do niektórych państw płynął potok złota. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej w czerwcu roku 1914 miały w kasach instytucji centralnej około miliard złota (we frankach), natomiast w r. b. — przeszło 4 i pół miljarda: innymi słowy — zasób złota pomnożył się więcej, niż czterokrotnie. Hiszpanja w lipcu roku 1914 miała w banku centralnym złota (we frankach) — 513 milionów franków, stycznemu zaś roku 1919 — 2,290,000,000. Holandia miała 338 milionów, obecnie zaś 1368,000,000, Szwajcaria miała 176 i pół miliona, obecnie zaś ma około pół miljarda.

Jak widać z powyższego, neutralność była najgorszym interesem.

Zamknięcie giełdy Warsz. dnia 9-go września	Transakcje	Uwagi
Ruble carskie á 500	102.75	duże obroty
" dumskie á 1000	34	—
Korony	49.65	—
Franki	569.50	—
Funty szterlingów	—	bez obrotów
Dolary	55	—
Listy zastawne ziemskie 4%	—	znikomo
6% obligacje Warszawy 1917	172.50	—
6% " " 1915	96.50	—
Listy zastawne Łodzi	205	—
" " Piotrkowa	—	—

Kupujcie Polską Pożyczkę Państwową

Znaczenie Górnego Śląska dla Polski.

Produkcja węgla i jej wartość. — Rys porównawczy. — Wytórczość przemysłowa Górnego Śląska. — Węgiel kamienny, brykiety, koks. — Wysokie piece.

Obowiązkiem naszym jest zaznajomić się z tem, czem mamy gospodarzyć, by wiedzieć o co mamy dbać i czego mamy całą naszą duszą i energią bronić.

Podstawą całego życia przemysłowo-handlowego jest bogactwo węglowe danego państwa. — Nawet o przemyśle hutniczym nie decydują kopalnie rudy żelaznej, tylko kopalnie węgla, około których skupiają się największe huty i walcownie. A przecież teraz my, z którymi Europa brzęd wojną zupełnie się nie liczyła, jesteśmy co do zasobów węglowych — liczonych tylko do 1000 metr. głębokości — pierwszym państwem w Europie.

Na nasze zasoby węglowe składają się:
 Na Górnym Śląsku 50 miliardów ton.
 Na Śląsku Cieszyńskim 11 miliardów ton.
 W Zagłębiu Dąbrowskim 5 miliardów ton.
 W Zagłębiu Krakowskim 21 miliardów ton.
 Razem 88 miliardów ton.

Tak samo obliczone bogactwa węglowe w Anglii i Niemiec wynoszą:

Anglii — 60 miliardów ton, zaś Niemiec z Górnym Śląskiem — 119 miliardów ton, natomiast bez Górnego Śląska 68 miliardów ton. Czyli, że z naszymi zasobami węglowymi wyprzedzimy Anglię i Niemcy. Inaczej ma się rzecz z produkcją — tu idziemy w tyle.

Oto przemysł i produkcja węglowa Górnego Śląska:

Na tych terenach według statystyki z roku 1912 było czynnych kopalń węgla 58. Jak pożądanym i dla nas ważnym jest ten warsztat pracy, świadczy, iż przy kopalnictwie węgla pracuje 120.638 robotników, a robocizna wynosiła 142.678,004 mk.

Roczna produkcja równała się w r. 1912 — 41,543,422 ton — wartości 353,015,934 mk. — licząc 8,951 mk. za 1 tonę.

Z tego eksportowano do Rosji — 181,204 ton, Królestwa Polskiego — 1,281,146 ton, Galicji i Bukowiny — 1,472,301 ton, Rumunii — 14,940 ton, Węgier — 2,200,942 ton, Serbii, Bułgarii, Turcji 2,755 ton, Czech — 817,958 ton, do innych krajów austriackich — 4,953,089 ton, do Szwajcarii, Włoch, Szwecji około 10,000 ton, a do Danii 22,735 ton. Reszta produkcji służyła do pokrycia własnych potrzeb kopalnianych i do pokrycia (częściowej) konsumpcji Niemiec.

Produkcja węgla kamiennego wszystkich ziem polskich wynosiła w roku 1912 57 milionów ton, co wobec całości naszych zasobów węglowych (88 miliardów ton) stanowi około jedną tysięczną część. Czyli opierając się na dzisiejszych danych nasze bogactwo węglowe powinno nam wystarczyć na 1,500 lat.

W zakładach (14), gdzie produkowano koks w 2,320 piecach, pracowało 4,276 robotników z roczną płacą 4,484,830. Roczna produkcja koksu wynosiła 2,072,569 ton, wartości — wraz z pobocznymi produktami — 43,239 mk. Zużyto na to węgla 2,897,982 ton, którego dostarczyły kopalnie górno-śląskie.

Natomiast wartość rocznej produkcji brykietów równała się 4,296,431 mk.

Nie należy się dziwić, iż koło tak potężnie rozwiniętego przemysłu węglowego i koksowego powstał zasobny przemysł żelazny, cynkowy, produkcja miedzi, srebra i t. p.

Pieców wysokich do wytapiania żelaza surowego było na Górnym Śląsku 35, z czego w r. 1912 było czynnych 31. Piece te należały do 9 wielkich przedsiębiorstw jak Bismarkhütte, Vereinigte Königs- und Laurahütte, Borsiga (Berlin) i t. d. — nieczynne było przedsiębiorstwo w Giliwicach, będące własnością państwa pruskiego.

Przy wytapianiu surowca w piecach wysokich pracowało 5,249 robotników, których roczny zarobek wynosił 5,518,985 mk.

Wartość rocznej produkcji żelaza surowego wraz pobocznymi produktami równała się 96,104,476 mk.

Do przetapiania zużyto górno-śląskiej rudy żelaznej w ilości 226,396 ton z Poznańskiego,

ze Śląska Dolnego i Średniego i z innych okolic Niemiec 297,630 ton. — Natomiast z zagranicy, t. j. ze Szwecji, Austrii, Węgier, Rosji (205,000 ton) — 660,769 ton.

Król Nikita sprzedał się nieprzyjacielowi za 5 mil.

Belgradzka „Tribuna“ podaje rozmowę jaką miał burmistrz miasta Podgoricy Radoicz w Zagrzebiu z redaktorem tamtejszego „Tageblattu“. Otóż w ciągu tej rozmowy Tański powiedział, że słyszał od bułgarskiego posła we Wiedniu Tonczewa, jakoby austriacy Góry Łowczen nie zdobyli, ale zajęli ją dzięki przekupieniu króla Nikity. Kwotę 5 milionów koron otrzymał książę Mirko, który specjalnie w tym celu pozostał w Czarnogórze.

Jak Anglicy wynagradzają swych bohaterów?

Wysokie nagrody pieniężne przyznane przez parlament angielski wielkim wodzom armii W. Brytanii, zwycięzcom w wojnie europejskiej, nie są wyjątkiem w historii Anglii, gdyż wyczał pieniądze wynagrodzenia wielkich ludzi panuje w Anglii oddawna.

Tak np. zwycięzca w historycznej bitwie pod Waterloo lord Wellington otrzymał ogromny majątek ziemski, 1,000,000 fr. gotówką, oraz pensję dożywotnią w wysokości 100,000 fr. rocznie.

Mniej hojnie był wynagrodzony admirał Nelson. Aczkolwiek kompania indyjska zaofiarowała mu 250,000 fr., to jednak rząd wyznaczył mu tylko 50,000 fr. jednorazowo.

W czasach nowszych lord Welseley, lord Roberts i lord Kitchener parokrotnie otrzymywali nagrody pieniężne za usługi oddane Ojczyźnie. Lord Welseley otrzymał 325,000 fr. za swą ekspedycję do Aszantów i 100,000 za ekspedycję do Egiptu. Lord Roberts za zwycięstwa w Afganistanie wynagrodzony został kwotą 300,000 fr., a za wygranie wojny w Transwaalu otrzymał 2,520,000 fr. Również i lord Kitchener był dwukrotnie wynagradzany i otrzymał: 700,000 fr. za Sudan i 1,256,000 fr. za wojnę w południowej Afryce.

Nagrody te mają podwójny cel: oprócz bezpośredniego wynagrodzenia swych bohaterów, mają one za zadanie dać tym ludziom możliwość prowadzenia zupełnie niezależnego i wystawnego trybu życia, jakie prowadzą lordowie.

Bo obok nagród pieniężnych bohaterom swym Anglija nadaje zwykle tytuł lordów. I rzecz jasna, Anglija nie może dopuścić, by lord angielski musiał się oszczędzać i nie mógł tyle wydawać, ile tytuł wymaga.

Prezydent Wilson i „trzynastka“.

Znanym ogólnie jest przesąd powszechny co do liczby 13. Wszyscy się jej boją, unikają jej za złą uważają wróżbę.

Prezydent Wilson jest pod tym względem wyjątkiem. Sam o sobie powiada, że liczba „13“ ma szczególniejszy związek z jego losami i to związek stale pomyślny. Zawsze prawie, gdy zamieszkiwał w hotelu, dostawał numer pokoju 13-ty, w teatrach fotel Nr. 13; kiedy już 13-ty rok był profesorem uniwersytetu w Princeton, został obrany 13-ym z rzędu prezydentem tej uczelni.

Nawet w nazwisku jego jest litej 13! Liczba 13 grała też nadzwyczajnie doniosłą rolę w kampanii wyborczej, prowadzonej w roku 1913, a na inauguracji prezydenta było obecnych 13 gubernatorów stanowych oraz kierowników 13 najwybitniejszych instytucji naukowych. Studenci uniwersytetu Princeton udając się na uroczystość tę, pojechali w dwóch pociągach — każdy liczył 13 wagonów.

Już za czasów prezydentury p. Wilson wydał w Białym Domu córkę swą za p. Sayre, — było to 13 małżeństwo zawarte w Białym Domu, a nazwiska obu młodych liczą znów po 13 liter.

Rzecz jest podziwu godna: 13 niesie prezydentowi Wilsonowi szczęście. Może także przynieść szczęście Polsce, bo przecie 13-ty punkt warunków Wilsona w propozycjach pokojowych — to sprawa Polski.

Z KRAJU.

Ładni dostawcy. W Sobotach, w pow. łowickim, u żyda Berka Goldfarba policja wykryła zarznąętą krowę, jak wykazało badanie, chorą na tuberkulozę. Goldfarb kupił tę krowę do spółki z żydem N. Słodowskim, zamierzając wywieźć ją do Warszawy na konserwy dla armii polskiej. Mięso chorej krowy zniszczono. Sledztwo w toku.

Polska siedliskiem żargonu. Jak wiadomo, wszyscy sjonisci popierają u nas żargon i terroryzują rząd polski, żeby go również uznał. Tymczasem na zjeździe sjonistów w Warszawie kaznodzieja Łódzki, Braude, rzekł podług „Momentu“ (191): „Ci, co będą się upominali o żargon w Palestynie, są wrogami, których musimy zwalczać“. Dlaczegoż więc Polska ma być bardziej żargonowa, aniżeli Palestyna? Chyba dlatego, że tak sobie życzą Niemcy i ich cisi sojusznicy.

Prowokacje żydowskie. W sobotę skonfiskowano numery „Hajnta“ z piątku, „Momentu“ z czwartku i „Dziennika Nowego“ żydowskiego z soboty, za artykuły antypolskie w związku z „sledztwem“ komisji p. Morgentau'a w Wilnie.

Umizgi Osmałowskiego do sjonistów. Komisarz generalny dla wschodnich obszarów granicznych p. Osmałowski odwiedził prezesa wileńskiej organizacji sjonistycznej p. L. Joffego z którym odbył dłuższą konferencję.

Skrzynka do listów.

Na gołosłowne twierdzenie robotników z fabryki Gejr'a, jakoby sztandar N. Z. R. był własnością robotników fabryki, a nie partii N. Z. R. otrzymujemy następujące odpisy:

Do wiel. ks. Proboszcza parafji św. Wojciecha w Chojnach

Wobec drugostronnie umieszczonego zaświadczenia, że sztandar jest własnością Narodowego Związku Robotników, raczy Wiel. ks. Proboszcz wydać go właścicielom i wykreślić go ze spisu inwentarza

(M. p.)
20/6 1919.

Proboszcz parafji Wilonia Dekanatu Łęczyckiego Nr.

d. 11 czerwca 1919
st. pocz. Łęczycza

Zaświadczam niniejszem, że robotnicy N. Z. R. złożyli u mnie w 1907 r. sztandar organizacyjny z inicjami N. Z. R. do przechowania, by rząd takowy nie skonfiskował i takowy uchwalałem w kościele św. Wojciecha na Chojnach i takowy nie należy do inwentarza parafjalnego, gdyż stanowi li tylko własność prywatną N. Z. R.

ks. H. o. Schmidt/
Proboszcz parafji Wilonia

(M. p.)

Niezwykłe spostrzeżenie

Od pewnego już czasu daje się zauważyć, iż, pomimo braku ładnych materji, eleganckie panie ukazują się na ulicach naszego miasta w coraz to innych kostjumach o przepięknych barwach. Jak nas informują, kostjomy te pochodzą ze starej spłowiałej garderoby ufarbowanej własnoręcznie znanymi ze swej dobroci barwnikami „KOLORYT“, które można dostać w torebkach z dokładnym przepisem w składach aptecznych, składach farb i mydlarniach. 1911 1

Galanterję męską i damską

koszule męskie i krawaty

:: :: poleca :: ::

Wł. Janiszewska Przejazd 16

Sklep bogato zaopatrzony. Ceny przystępne.

Po raz pierwszy w Łodzi!

ODEON

Po raz pierwszy w Łodzi!

Najnowszy obraz wszechświatowej firmy „NORDISK“ w Kopenhadze, p. t.

POD OSŁONĄ NOCY

Nastrojowy dramat życiowy w 6 aktach, w wykonaniu wybitnych artystów scen duńskich.

2005 1

HAD PROGRAM:

Hołd dzieci warszawskich H. HooverowiAktualne
zdjęcia
z natury.**Kompanja Singer**za zaszczyt zawiadomić Sz. swoich klientów, że inkasentów po odbiór należności, za kupione na raty maszyny, **posyłać nie będzie** i dlatego uprzejmie prosi zamieszkałych na miejscu o łaskawe wpłacanie długu do**magazynu Kompanji Singer**

w Łodzi, ul. Piotrkowska 86,

zamieszkałych zaś na prowincji, — o przesyłanie pocztą na koszt firmy, pod niżej wskazanym adresem: 9871 1

KOMPANJA SINGER, ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 86.**Szkoła Muzyczna**przy T-wio Muz. im. SZOPENA
pod kierunkiem prof. A. BRANDTA

począwszy od 27 sierpnia r. b. przyjmuje zapisy do klas fortepjanu i skrzypiec, na przedmioty teoretyczne oraz na kurs gimnastyki rytmicznej Dalcroze'a, pod kierunkiem p. Paszke-Fallakowej.

Kończącym nauki szkoła wydaje świadectwa, Kancelarja Szkoły, **Piotrkowska 92**, w podwórzu, otwarta codziennie od 4-ej do 6-ej po południu. 2001.5**Intendentura Okręgu Generalnego Łódzkiego**ogłasza **KONKURS** na dostawę loco Wojskowy Okręgowy Urząd Gospodarczy w Łodzi lub loco stacja załadowania **1000 kg. w dobrym gatunku herbaty, w 10 dniowym terminie.**

Herbata winna być niewywietrzoną. Minimalna ilość dostawy 200 kg. w oryginalnym opakowaniu.

Oferty pisemne, należycie ostatekowane, wraz z pokwitowaniem na złożone w Kasie Wojskowej Okręgu Generalnego Łódzkiego 5 procent wadium oferowanej kwoty należy wnieść do dnia **14 września 1919 roku** do godziny 12 w południe, w zamkniętej kopercie, do Sekcji Żywnościowej Intendentury O.G.Ł. (Zachodnia 55, 1 p.).

W ofercie należy dokładnie wyszczególnić rodzaj i cechy techniczne artykułu oraz przedłożyć próbki. Dostawa produktu musi być skuteczną ze strony oferenta w przeciągu 7 dni od dnia zatwierdzenia oferty loco Okręgowy Urząd Gospodarczy, Łódź. Koszta przewozu ponosi Intendentura O. G. Ł. O nieuwzględnieniu oferty zostanie oferent zawiadomiony 12 września b. r. Wadium tych oferentów, którzy nie otrzymają dostawy, będzie zwrócone również 12 września r. b. 2002 1

Dla pp. Cukierników i Restauratorów**piękne Drzewka Laurowe**poleca zakład Ogrodniczy **L. KOLACZKOWSKIEGO**
Piotrkowska 82. 1389a0**Majtki damskie 25.**

w najlepszym gat. 52—

koszule damskie 52-50 26-50

kołnierze damskie 9—7-50

fartuszki damskie 15-50

staniczki damskie 11-50

halki 52—

Szmehel i Rozner,
Łódź, Piotrkowska 100.**Ogłoszenie.**

Zaginął paszport i dokumenta legitymacyjne wystawione przez Misję Polską w Bernie na imię: Inżynier Maurycy Mayzner. Ostrzega się przed nadużyciami. 1926 5

FOTOGRAFJA „APOLLO”Łódź, ul. Rzgowska № 2
przy Górnym RynkuTanie, prędkie i odpowiednie wykonanie FOTOGRAFJI dla świadectw, matrykuł szkolnych, paszportów i t. p. **3 sztuki 3 marki.** 1870—3**Stancja**

dla uczniów.

Wiadomość w adm. „Rozwoju”. 1753 2

Pokój umeblowany

z oddzielnym wejściem, światłem gazowym

wynajmę zaraz.

Wiadomość w „Rozwoju”. 1903 0

NA WYPŁATĘ

towary damskie, męskie, dziecinne, obrusy i kołdry

Ch. Markowicz i S-ka

Piotrkowska № 87, w podwórzu 1889—2

Dotychczasowa ilość kont czekowych przeszło 3.000

Dotychczasowa wysokość wkładów Keron przeszła 125.000.000, Mk. 18.000.000

DYREKCJA**Pocztowej Kasy Oszczędności (P. K. O.)**
(Warszawa, Plac Wawelski 8)

Instytucji Państwowej, powołanej do życia Dekretem Naczelnika Państwa z dn. 7/II 1919 i działającej pod kontrolą i z gwarancją Państwa

podaje do publicznej wiadomości:

- 1) że przyjmuje w Obrocie Czekowym lokaty kapitałów w wysokości nieograniczonej płatne a vista (na każde żądanie) i oprocentowuje je w stosunku 2 proc. rocznie
- 2) że właściciele jej kont czekowych mogą wystawić przekazy na wszystkie, nawet na najodleglejsze miejscowości Państwa i dokonywać bezprowizyjnych przelewów na dobro innych właścicieli kont czekowych;
- 3) że w najbliższej przyszłości przyjmować będzie lokaty najdrobniejszych nawet oszczędności, począwszy od 1 marki lub korony do 5.000 marek lub koron, również płatne na każde żądanie, i oprocentować je będzie w stosunku 3 proc. rocznie,
- 4) że można za jej pośrednictwem dokonywać zakupów i sprzedaży Papierów Wartościowych i walut obcych oraz zamiany pieniędzy wszystko podług oficjalnego kursu Giełdy Warszawskiej;
- 5) że w czasie najbliższym zaczną przyjmować depozyty papierów wartościowych i załatwiać zlecenia na miejscowości zagraniczne.

KAJETY SzkolneHURTOWO I DETALICZNO
(DLA SZKOŁ USTĘPSTWA)MATERJALY PISMENNE
PAPIERY KANCELARYJNE

poleca

Polski Skład Papier

B. JANKOWSKI

132. Piotrkowska 132**Główny Urząd Zaopatrywania Armii**
zawiadamia,

że ma do sprzedania około 500 pudów ODPADKÓW SUKNI Fabryki pracujące dla M. S. Wojsk., a reflektujące na wspomnianych odpadki proszone są o składanie ofert z cenami w G. U. Z. ul. Przejazd Nr. 10 do dnia 29 września r. b. Składający oferty obowiązany jest poprzeć taką kaucją w wysokości 1000 Mk. Obejrzenie obcinki można w warsztatach Sekcji Oplek. Inwalidami, ul. Żytnia 20.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcja Piotrkowskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego

zgodnie z zasadami §§ 81 i 82 ustawy, niniejszem zawiadamiam, że niżej wymienione nieruchomości w Radogoszczu, obciążone pożyczkami Towarzystwa, z powodu zaległości w ratach mają być sprzedane przez publiczną licytację, której dopełnią niżej wymienieni rejenci wydziału hipotecznego Sądu Okręgowego w Piotrkowie.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne dołączone zostały do odpowiednich ksiąg hipotecznych i mogą być przejrzane za darmo w wydziale hipotecznym, jak i w biurze Dyrekcji Towarzystwa.

Wadium licytacyjne złożyć należy w gotówkę lub listach zastawnych Piotrkowskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego właściwymi kuponami.

Gdyby licytacja nie doszła do skutku z powodu braku licytantów, druga i ostateczna sprzedaż rozpocznie się od sumy zmniejszonej w terminie oznaczonym przez Dyrekcję Towarzystwa, i ogłoszonym dwukrotnie w gazetach, bez powtórzenia osobnych zawiadomień.

№ hipotecznej nieruchomości	W Radogoszczu przy ulicy	Suma zaległości w ratach		Suma nieamortyzowanej pożyczki		Licytacja rozpocznie się od sumy:	Wadium	Który rejent dopełni licytacji	Licytacja odbędzie się o godzinie 10 rano dnia:
		Rub.	kop.	Rub.	kop.				
105181	Mickiewicza 4.	4014	49	10409	58	17100	1710	Brontsław Cedrowski	16 grudnia b. r.
105182	Mickiewicza 9.	2473	46	6136	17	10050	1005	"	18 " " "
105183	Dolnej 12.	1832	60	4648	77	7500	750	"	16 " " "
105184	Dolnej i Żurawiej	1838	60	4896	38	7500	750	Seweryn Żarski	16 " " "
105185	Dolnej 29.	711	44	1556	93	2550	255	"	16 " " "
105175	Dolnej i Łagiewnickiej	2534	36	6044	58	9900	990	"	16 " " "
105179	Profesorskiej 16.	2270	89	5217	29	8400	840	Feliks Kokczyński	17 " " "
105180	Szepena 4.	2540	16	3718	14	9450	945	"	17 " " "
105186	Żurawiej 9.	1660	90	3721	33	6150	615	"	17 " " "
105174	Gęstej 2.	2949	34	6868	85	10250	1025	Władysław Piaszczyński	17 " " "
105184	Gęstej 4.	1087	79	2494	40	4050	405	"	17 " " "
105187	Żabiej 15.	2457	94	5627	38	9500	950	"	18 " " "
105189	Łagiewnickiej 11.	1848	—	4579	23	7500	750	"	18 XII 1919 r.
105189	Dolnej 50.	4615	44	11645	74	18750	1875	"	" " "

W Piotrkowie dnia 14 sierpnia 1919 roku.

Dr. Feliks Skusiewicz

ul. Andrzeja Nr. 11.

Choroby skórne i weneryczne.
Godziny przyjęć: od 9—11 i od 5—7 i pół p.p. Panie 11—12 rano.
19.0

Dr. H. Sadkowski

choroby wewnętrzne
(specjalnie żołądka i kiszek)
Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 120.

Telefon Nr 139.

Od 9—11 rano i od 5 do 7 po poł.
136—0

Dr. I. Silberstrom

Ordynator Ambulatorjów Miejskich dla chorób skórnych i wenerycznych 2000 6

Zielona 11 (róg Zachodniej)

Przyjmuje: 4—6 po południu.

W Państwowym

Szkole Kupieckiej

w Zgierz

są do objęcia lekcje:

- 1) buchalterji z korespondencją (4 godz.),
- 2) arytmetyki handlowej (2 godziny),
- 3) nauki o handlu (3 godziny),
- 4) arytmetyki (12 godzin).

Zgłoszać się do kancelarii Szkoły w godzinach rannych. 2003 3

Komisja organizacyjna Spółki Akcyjnej

TKANINA

Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijańskich
Łódź — Poznań.

Zawiadamia Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijańskich, jak również banków chrześcijańskich chcących wziąć udział w unarodowieniu przemysłu handlu naszego, o liczne zapisywanie się na akcje Spółki Akc. „Tkanina”

Kapitał zakładowy spółki 3 mil. marek

Wład podpisano akcji na przeszło 2 miliony. — Zapisy do dnia 16 września b. r. włącznie przyjmują:

Izba Handlowa Bankowo-Przemysłowa Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijańskich w Łodzi
ul. Piotrkowska 118 80

Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.

Spółka nabyła już uruchomioną przędzalnię i tkalnię, oraz pertraktuje o kupno dalszych fabryk pokrewnych działów.

KOMISJA ORGANIZACYJNA:

1981 2

Jan Nowosielski

Przedstawiciele

Izby Handlowej Bankowo-Przemysłowej Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijańskich

K. Chądzyński

Dr. Smoluchowski zastępca Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu

R. Pfeiffer z Łodzi, Fr. Lisiecki z Poznania, Edm. Schoon z Poznania.

Do sprzedania

dom z ogrodem, piekarnią, sklep kolonialny, w śródmieściu. Wiadomość ul. Kijowska Nr. 8, u gospodarza. 2004 2

DOM

1986 4

w śródmieściu sprzedam z powodu niezamieszkania. Wiadomość: Wolbońska 40, w kuźni Wysockiego.

Uczeń kl. V poszukuje korepetytora, który mógłby przysposobić go do kl. VI. Na wyjazd 10-ciu worst od Łodzi przy stacji tramwajowej. Z całkowitym utrzymaniem. Oferty proszę składać w sklepie B-ci Ignatowicz, Piotrkowska Nr. 98. 1995 3

Całkowite urządzenia pokoi,

pojedyncze meble,

przedmioty luksusowe

jak również

odzież i bieliznę

wszelkiego rodzaju poleca

w wielkim wyborze

i przyjmuje do

komisowej sprzedaży

na dogodnych warunkach

DOM AGENTUROWO-KOMISOWY

1431 88

DAK

Piotrkowska № 147.

Taniej niż wszędzie

Ważne dla Pań!!

Nadszedł świeży transport zagranicznych towarów
Flanela „Silezia”
Madapolam Muslin
Etamina i Batysty
od mk. 5.50

Uwaga: Francuzka „Wefna” różn. kol. na suknie i mundurki od Mk. 18.—

Biały towar na bieliznę i pościel od mk. 7.50

Surówka od Mk. 7.50 Piótno na wsypy i fartuchy od Mk. 12.— Satyna kolorowa i rozmaite towary na męskie i damskie jesienne ubiory palta i kożuszki od Mk. 30.

M. BRYL, Piotrkowska № 56, w podwórzu, prawa oficyna, II-gie wejście. 1989 1

Wybór różnych deseni i kolorów.

MLYN WODNY

CEGLY

Kupię urządzenie młyna wodnego najnowszej konstrukcji, ewentualnie z budynkiem do przeniesienia, tylko w dobrym stanie. Dokładne oferty z podaniem ceny, do Biura „Promień” Piotrkowska 81, sub „Młyn wodny” 100.

nowej lub starej kupię kilkadziesiąt tysięcy sztuk. Oferty (z podaniem ceny i miejsca) pod ALFA w administracji „Rozwoju”. 1915 2

PIOTRKOWSKA 56.

Materiały piśmienne

poleca

FELIKS POTZ

ul. Sienkiewicza № 35.

Introligatornia przyjmuje wszelkie roboty. 1892 1

Za wynagrodzeniem Mk. 500

Redakcja „Rozwoju“ prosi o oddanie zabranej z pociągu Warszawa-Poznań — podczas postoju w Łodzi, w nocy 9 b. m. walizy skórzanej, opatrzonej kartką wizytową MAURCY MAYZNER, Inżynier, Zurich.

Waliza, prócz rzeczy podróżnych, zawierała tekę z papierami, które w rękach obcych są bez wartości. 1994 1

Podaję do publicznej wiadomości, że z powodu artykułu, zamieszczonego w dzienniku „Straż Polska“ w numerze z dn. 2 września r. b. pod tytułem „Z tajemnic Warszawy, Domański, Krzemieński i S-ka“, artykułu pełnego fałszu i inzynancji, wystąpiłem na drogę karną.

Andrzej Robowski.

Łódź, 9 września 1919 r.

Większa z miejscowych kooperatyw
poszukuje

Piekarni

w śródmieściu.

Oferty składać należy w admin. „Rozwoju“ pod „A. P.“

Stare gazety

do obwijania

MURTOWO I DETALICZNIE
SPRZEDAJE

administracja „Rozwoju“.

Drobne ogłoszenia:

Kupno:

Pierścionki stare, zużyte kupuje
Administracja „Rozwoju“.
959—0

Kupię prywatnie dwa pianina i
fortepian krótki niedrogi.
Oferty do „Merker“, Piotrkowska
82 sub „Instrument“.
6565—2

Wstążkę żelazną (Bandeisen)
starą i drut żelazny co naj-
mniej 5 centymetrowej używany
kupię w dużej ilości. Oferty z
ceną proszę składać w „Roz-
woju“ pod „Żelazo“. 5444—0

Sprzedaj:

A. A. A. A. Obrączki ślubne,
zegary, zegarki najtaniej kupię mo-
żna: pierwszy polski sklep ze-
farmistrzowsko-jubilerski, Brze-
zińska 10, Jan Placzek. UWAGA:
przy sklepie zakład reparacyjny
egarmistrza-specjalisty Stefana
Łackiego z Warszawy.
6549—9

AAA Meble solidnej roboty
można najtaniej i naj-
lepiej kupić tylko u Kalińskiego
i Ciesielskiego, skład mebli no-
wych i używanych. Aleje Kościu-
szki 39 (Spacerowa) przy An-
drzeja. Całkowite urządzenia
oraz pojedyncze meble.
6430—7

A. A. A. Najtańsza posezo-
szetek na meście, damskie i dzie-
cinne ubiory i palta. Bostony,
szewioty, tuchkropy, korty, we-
lury na palta, sukna, wełna i ba-
wełna na bluzki, suknie i ko-
stjummy, jedwabie, etamiay, baty-
sty białe i kolorowe, cajt i bar-
chany, chustki. Prawie o 50%
taniej niż wszędzie, bo w mie-
szkanu prywatnym. Uwaga! dla
kupców ustępstwa. Kilińskiego
№ 40 (Widzewska) fr., II p., m.
10. 6158—nwc5

A. Łóżka, szafy, stoły, krze-
sla, biurka, sprzedaje najta-
niej. Piotrkowska 101, Korczak.
6299—5

A. Łóżka, otomana, tremo, stół,
krzesła, szafa, zegar sprze-
dam. Ul. Sienkiewicza 59—4, ofi-
cyna. 6591—4

Bilard kregielkowy i całkowi-
te urządzenie zdadne na ka-
wiarnię lub piwiarnię zaraz do
sprzedania za bardzo niską ce-
nę. Wiadomość: Polna 51 lub
Kilińskiego 82 m. 15. 6594—5

Brony sprężynowe własn. wyrobu,
D ze stali resorowej przedwo-
jennej, niesłychanie silne, do
sprzedania. Al. Kościuszki 41,
u Wiśniewskiego. r—0

Do sprzedania: pianino, kredens,
stół, krzesła, lustro, materace,
umywalka z marmurową płytą i
nocne stoliki. Ul. Targowa 19,
u gospodarza. 6302—1

Do sprzedania zaraz pralnia
chemiczna. Wiadomość w
pralni, ulica Cegielniana № 54.
6575—5

Fortepian do sprzedania krótki
w dobrym stanie i garnitur
salonowy bardzo mało używany
i słup do studni. Przedziałniana
№ 5. 6515—2

Kosiarka mechaniczna do sprze-
dania niedrogo. Wiadomość:
Al. Kościuszki 41, w Łodzi, u p.
Wiśniewskiego. r—0

Kredens, stół rozsuwany, lustro,
łóżka z materacami, biurko,
maszyna Singera, krzesła dzie-
cinne, szafy do garderoby sprze-
dam. Sienkiewicza 89 m. 8, w
podwórzu. 6605—5

Lokomobila 40 HP. (koni) uży-
wana, na kołach do sprze-
dania za przystępną cenę w biurze.
Jan Szopiński i S-ka, Ce-
gielniana 85. 6506—spw5

Meble bardzo tanio do sprze-
dania. Wład. ul. Miłsza № 32
m. 22. 6529—2

Pianina, fortepiany nowe i uży-
wane, strojenie, przewóz, re-
paracja. Sienkiewicza 25, Chod-
kowski. 5953—ss5

Pies policyjny czystej rasy Do-
bermann, maści brązowej,
z pełną własną tresurą policyjną
w języku polskim, dobry obrońca,
jak również śliczny okaz
jednoroczny do sprzedania o-
prócz niedzieli od godz. 12 do
4 po poł., ul. Ogrodowa № 55.
6590—5

Psia złog podwórzowego sprze-
dam. Główna 6, sklep galan-
teryjny. 6578—5

Sklep spożywczy z powodu wy-
jazdu zaraz do sprzedania.
Wiadomość Łódź (Bałuty) ul.
Młynarska № 22. 6607—1

Sklep spożywczy sprzedam z
powodu objęcia posady. Wól-
czajska № 79. 6548—2

Sklep kolonialny do sprzedania
w dobrym punkcie. Wiado-
mość w zakładzie stolarskim ul.
Kilińskiego № 86. 6560—2

Sklep spożywczy w dobrym
punkcie z powodu wyjazdu
sprzedam. Wiadomość: Kiliń-
skiego 100. 6541—2

Sprzedam sklep spożywczy. Kiliń-
skiego 198. 6595—2

Sprzedam łóżko orzechowe z
materacem. Ul. Pańska № 68,
w oficynie i piętro. 6610—2

Szydły i wózek dziecinny do
sprzedania. Wiadomość u fry-
zjera, Staro-Zarzewska 19.
6580—2

Szmetle miedziane, mosiężne,
różgusa, metal biały i inny
metale sprzedaje biuro techni-
czne. Jan Szopiński i S-ka, Ce-
gielniana 85. 6505—sp45

Różne:

A. Nauczycielki, freblantki, wy-
chowawczynie, bony, pielę-
gniarki; biuralistki (ów), kasjerki,
ekspedjentki; rzędców - agrono-
mów, pisarzy, gospodynie poleca
Pierwszorządne Biuro pedagog-
iczno-rekomendacyjne Ludwiń-
skiej, Piotrkowska 109. 6555—6

Do biura prywatnego w Łodzi
potrzebna jest panna lat 20—
30 ze średnim wykształceniem
i znajomością pisania na maszy-
nie. Piśmienne oferty: Biuro Ta-
szyckiego, Piotrkowska 90.
6308—2

Dwa frontowe pokoje z elektry-
cznym oświetleniem, wejście
z przedpokoju, front 2-gie pię-
tro, Nowy Rynek 2 m. 6, ogła-
dać można między 7 a 8 wie-
czorem lub 3 a 4 po południu.
6592—2

Kasjer polak, w większym ma-
jątku oraz działacz przemy-
słowych od kilkunastu lat pra-
cujący na posadzie, w sile wie-
ku, włada językiem polskim i
niemieckim, pragnie zmienić po-
sade. Adres: M. Proń, Kraków
Szwedzka 12. 6528—2

Kucharka potrzebna, Piotrkow-
ska 45, cukiernia. 6611—2
Kokaj żonaty poszukuje posady
od 1 października, pragnąłby
w Łodzi do prywatnego domu,
posiada dobre świadectwa. Łas-
kawe oferty do biura służbo-
wego, Piotrkowska 109.
6583—5

Młoda inteligentna osoba po-
szukuje posady do dzieci lub
u pojedynczej osoby, może być
i na wyjazd. Wiadomość w ad-
ministracji Rozwoju pod „H. S.“
6575—2

Maturzystka udziela lekcji e-
wentualnie przyjmie posade
nauczycielki w szkole. Ul. Prze-
jazd № 48 m. 21. 6552—2

Maszynistka poszukuje posady.
Oferty z warunkami składać
u zawiadowcy przechowalni ba-
gażu ręcznego na stacji Łódź-
Kańska. 6525—2

Mieszkania z 3 pokoi i kuchni,
z ośw. elektr. i wygodami
poszukuje od zaraz lub później.
Łaskawe oferty sub „J. J. Z.“
do adm. Rozwoju. 6448—sz2

Oddam na własność dziecko,
chłopczyk niechrzczony, ma-
jący 2 tygodnie. Ul. Lipowa 84
45. 6555—1

Ogrodnik fachowiec z chlubne-
mi świadectwami, długoletnią
praktyką w poważnych firmach
przyjmie posade od 1 paździer-
nika r. b. Oferty w Rozwoju pod
„Fachowiec“. 6522—2

Pojedyncza osoba lub małżeń-
stwo bezdzietni otrzymają po-
kój z obsługą biura. Blizsze
wiadomości na miejscu. Zgła-
szać się do spółki akcyjnej sku-
pu skór, Piotrkowska 189.
6585—1

Potrzebna zdolna pracznka do
pralni. Wólczajska 91.
6599—5

Pokój z kuchnią, z gazowym
oświetleniem jest do odnaje-
cia. Wiadomość: Juliusza 26 m. 48.
6604—4

Uczeń V-ej klasy gimnazjum po-
szukuje korepetycji I, II, III
i IV kl. Oferty w Rozwoju pod
„Gimnazysta“. 6511—2

Udzielam lekcji francuskiego,
Przejazd 40 m. 15, front.
6528—2

Wakuje posada kasjerki w ap-
tece, pierwszeństwo mają
kandydatki obznajmione z książ-
kownością i pisanie na maszynie.
Oferty proszę składać do
administracji pod „Kasjerka“.
6583—3

W gminie Beldów pow. Łódz-
kiego wakuje posada pomo-
cnika sekretarza gminnego z
pensją 270 mk. miesięcznie i
mieszkanie. Kandydaci z 4-ro
klasowym wykształceniem mogą
składać oferty w księgarni p.
Bogusławskiej, ul. św. Anny
№ 5. 6395—1

Zaginął chłopiec 9-cio letni, na-
zywa się Jan Janaszkiewicz.
Ktoby o nim wiedział przosny
jest o zawiadomienie rodziców
zamieszkałych przy ul. Rzgow-
skiej № 143, w domu Chałaja.
6365—1

500 mk. nagrody. W sobotę,
dnia 6 września, w godzi-
nach południowych, przechodząc
ulicą Nowomiejską zagubiono
3.000 mk. i różne dokumenty
wojskowe na imię Aleksandra
Wodzyńskiego. Uczciwy znalazca
prószy jest o zwrot dokumen-
tów i gotówki za potrąceniem
nagrody pod adresem: A. Wo-
dzyński, Konstanyowska 17,
pomiędzy 6—8 godz. wieczorem.
6365—1

3 pokoje z kuchnią i ogrodem
do wynajęcia. Przedziałniana
№ 5. 6512—2

Zagubione dokumenty.

Anna Kobylińska zagubiła
szport niemiecki wydany w
Łodzi. 6599—3

Aleksandra Martel zagubiła
szport niemiecki wydany w
Łowiczu. 6589—3

Aleksandra Martel zagubiła
agitację chlebową wydany
na 2 osoby, kartę węglową
kwit na 1 funt naffy. 6570—3

Edward Gerhard zagubił
port niemiecki wydany w
Prasach. 6572—2

Łukasz Józef zagubił paszport
rosyjski i niemiecki wydany
w Łodzi. 6509—2

Helena Karolewska zagubiła
szport niemiecki wydany w
Łodzi. 6588—3

Jan Stankiewicz zagubił
port rosyjski z gminy Pol-
now. brzezińskiego. 6598—3

Josanna Goc zagubiła paszport
niemiecki wydany z gm. Ło-
bela. 6545—1

Jan Pawliński zagubił paszport
tymczasowy wydany z gm.
Czastary pow. Wieluńskiego
akt ślubny. 6593—3

Jamenc Robert zagubił
port niemiecki wydany w
Łodzi. 6577—2

Wielat Otto zagubił kartę
A głową № 8926. 6574—2

Woźniowski Karol zagubił
szport niemiecki w Łodzi.
6609—3

Leon Rutkowski zagubił
port niemiecki wydany w
Bjanicach, bilet na dubeń-
skie i prawo na polowanie. 6559—3

Moszek Chęciński zagubił
szport tymczasowy wydany
w pow. Kosińskim. 6579—2

Muszyński Karol zagubił
mację kolejową wydany
M. L. K. 6539—3

Muszyński Karol zagubił
port niemiecki wydany w
Łodzi. 6587—2

Michał Rogalski zagubił
port niemiecki wydany w
Łodzi oraz kartę od pionierów
z kolei państwowych i kwit
chleb. Znalazcę proszę o zwró-
cenie dokumentów za nagrodą na
St. Zarzewską 25 m. 12.
6600—3

Majster Feikeltop zagubił
port wydany w Łodzi. 6335—3

Skalubane Antoni zagubił
tymacie pieniądze wydany
K. Łódź-Kutno. 6577—2

Szyfra Wrona zagubiła
port niemiecki wydany w
Łodzi. 6587—2

Skalubane Antoni zagubił
port rosyjski wydany z gm.
Łazdów. 6576—2

Sabina Jarkiewicz zagubiła
szport niemiecki wydany
Łodzi. 6582—2

Władysława Kobylińska zagubiła
bilet paszport niemiecki
dany w Łodzi. 6597—2

Wacław Filipkowski zagubił
kartę odroczenia, paszport
polski wydany w Łodzi, świad-
ctwo rosyjskie i książkę zwro-
kową. 6534—2

Zaginęły 2 paszporty niemieckie
wydane w Łodzi na imię
dy Pruszyńskiej i rodziny
osób. 6551—2

Zaginął paszport na imię
Z Jaworskiej wydany w Kros-
nawicach. 6571—2

Zagubiono paszport niemiecki
wydany w Łodzi na imię
centego Krasieńskiego. 6611—2

Kupuję

RUBLE

srebrną

Wiadomość w administracji
„Rozwoju“